

Vedlikehold av teak

Teaken som EuroDesign benytter i sine produkter kommer kun fra fullvokste, store teakplantasjer som har vært tilstede på Java i Indonesia i over 100 år. Trærne er plantet med det formål at de en gang skal felles, og bidra positivt til den indonesiske økonomien. Disse plantasjene blir opprettholdt på en tilfredsstillende måte av den indonesiske regjeringens eget departement – Perum Perhutani – og må ikke forveksles med den teak som vokser vilt i Burma/Myanmar.

I Indonesia finnes det INGEN tropisk regnskog som inneholder teak.

Teak (*Tectona Grandis*) er kjent for sin skjønnhet og egenskap til å motstå de mest ekstreme forhold. Båtbyggere og sjøfolk har i århundrer kjent til dette, og benyttet seg av denne egenskapen.

Teak er et tropisk treslag som med sin styrke og naturlige beskyttende oljer sikrer eleganse for generasjoner av brukere. Det har alltid vært førstevalget for kvalitetsbevisste produsenter av produkter for utendørsbruk i tre.

Alikevel skal man være bevisst på det vedlikehold som – avhengig av hvordan man vil at treverket skal se ut – alle treprodukter for bruk utendørs krever, og som må utføres på riktig måte for at man skal slippe uønskede skader på treflaten.

Alle treslag suger til seg fuktighet og utvider seg. Når treverket så tørker i ujevn takt oppstår det tynne sprekker i det ytterste laget på grunn av spenninger. Dette, og naturlige fargeskiftninger er naturlige årsaker som følge av at treverket ikke lengre beskyttes av bark – og som noen vil unngå at oppstår.

Generelt om vedlikehold

Selv om man velger å ikke gjøre noen form for overflate behandling bør man ved jevne mellomrom gjøre rent treverket for støv, smuss og annen forurensning som finnes i luften. Vask da på tvers av fibre med en myk børste/svamp, såpe og vann. Bruk IKKE stålbørste eller stålull!

Benytt IKKE høytrykkspyler da dette kan ødelegge den myke delen av trekjernen og gjøre overflaten ujevn, som gjør at teakens gode egenskaper kan gå tapt. Smuss samles raskere, det blir vanskeligere og vaske og tar lengre tid å tørke, frost vil ødelegge overflaten enda mer osv. Dette vil igjen avkorte livslengden på teaken. Noen høytrykkspylerer er til og med så sterke at de kan ødelegge tetningsmassen mellom stavene i bordplaten.

De rengjøringsmidlene for teak som finnes hos de fleste båtbutikker og møbelhandlere (ofte oxalsyre) er spesielt utviklet for dyprengjøring før eller mellom oljehandlinger og trengs ikke hvis

EuroDesign

Wood Engineering

man bare skal gjøre rent overflaten. Vanlige blekemiddel kan benyttes til å ta bort mørke flekker som sitter i ytterlaget. Med et fint sandpapir kan man slipe bort det ytterste laget og få en jevnere overflate. Slip alltid langs med trefibrene. Den slipte overflaten vil da få tilbake sin originale farge.

Klorin og lignende blekingsmiddel kan benyttes for å ta bort mørke flekker/forurensning, men sterkere middel kan løse opp tetningsmassen i platen.

All tyngre sliping og rengjøring skal etterfølges med grundig skylling med ferskvann. Det er viktig og se til at treverket er rengjort og tørt før ytterligere overflatebehandling utføres.

Teak er med sine naturlige oljer godt beskyttet mot råte og mugg. Derimot kan partikler som samles på overflaten angripes. Om man skal overflatebehandle treverket bør det tørke i 2 dager etter kontakt med vann. Hvis ikke finnes det mulighet for at vann kan sperres inne sammen med olje og bakterier, slik at mugg og råte lettere får feste. Dette vil vise seg som grønnsvarte prikker / flekker – spesielt om man benytter seg av organiske oljer. Benytt helst en olje med tilsatt råte beskyttelse.

Skulle man få en overflate som tilsier at den er angrepet på denne måten, må man ta bort hele overflatebehandlingen, og gjenta hele prosessen på nytt ifølge anvisningen på det oljeproduktet man benytter.

Unvik å gjøre overflatebehandling av treverket i direkte sol lys.

Mindre sprekker i overflaten er en del av den naturlige aldringsprosessen for treverket, akkurat som alt annet eldes. Dette vil ikke påvirke funksjonen, og bør heller sees på som en del av sjarmen ved å bruke et levende materiale.

Vær også oppmerksom på at treverk kan "slå" seg om sidene utesettes for fuktighet i ulike grad.

Teak bør lagres under tak i vintermånedene, tørt – men ikke for tørt, dvs. IKKE i tørt innendørs klima. Helst heller ikke utsettes for fukt eller frost. Den uttørkningen som treverket utsettes for når det oppbevares innendørs i for tørr luft kan ødelegge hele konstruksjonen på bordplaten.

Råd ved overflatebehandling

Det finnes tre generelle råd for overflatebehandling av teak – avhengig av hvordan man ønsker at overflaten skal se ut:

1. Ingen behandling

Velger man å ikke behandle overflaten kommer teakens gyllenbrune overflate til å reagere med solens stråling og sakte men sikkert falme, og få en sølvgrå tone. Det vil kunne oppstå små, tynne sprekker i teakens overflate og det vil bære preg av å være utsatt for vær og vind. Mange, og spesielt folk fra de gamle sjøfarer nasjonene synes at dette er vakkert. For disse er inget fremtidig vedlikehold av treverket nødvendig, annet enn jevnlig rengjøring. En lett sliping av overflaten hvert andre eller tredje år vil holde overflaten fin og jevn.

2. Oljebehandling

Vil man beholde eller øke treverkets opprinnelige, litt mørke farge kan man behandle overflaten med olje. Det finnes en mengde med forskjellige typer olje på markedet – hver og en med sine egenskaper og påføringsmetode. En del av de er fargede og vil gi treverket en mørkere tone. I en del asiatiske produkter kan det være tilsatt spesial olje fra en bestemt kinesisk nøtt. Denne typen olje kan med sine spesielle egenskaper trenge dypere ned i teaken, enn det andre oljer kan.

Mange mener at den beste måten å olje inn teak på, er å først bruke en lettflytende olje som trekker inn ordentlig i materialet, og deretter benytte en 'heavy duty' olje for å beskytte overflaten.

Oljebehandling er den mest krevende måten å behandle sitt teak produkt med, og man bør gjøre dette minst en gang pr. sommer for å bevare den beskyttende oljehinnen.

Med tiden vil teaken mørkne i fargetonen på grunn av gjentatte oljebehandlinger og smuss. Ved å benytte seg av et rengjøringsmiddel for teak og slipe bort det ytterste laget, kan man få tilbake en lysere glød i treverket. Vær selektiv ved valg av olje, og unngikk de billige merkene hos lavpris butikkene.

3. Voksing

Wax er mer motstandsdyktig enn olje til vann, men bør aldri brukes på en teak dekk, bare bordet og teak tilbehør.

Bruk en egnet voks etter at teak er rengjort.

Påfør 1-2 ganger – år.

EuroDesign

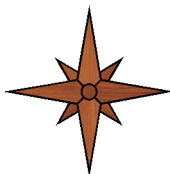
Wood Engineering

4. Lasering

Hvis man ønsker og gjøre en mer omfattende jobb, ha mindre vedlikehold i fremtiden og ikke har noe i mot en lakk lignende overflate, er lasering en bra metode. Men vær da obs på at noen av teakens gode egenskaper vil gå tapt. En korrekt utført lasering (med lasering for teak) garanterer at ikke råte, eller andre organismer går til agrep på treverket. Noen lasurer kan blandes slik at man kan få ulike toner i overflaten – på grensen til matt hvis dette er ønskelig.

En lasert overflate vil bli mørkere en teakens opprinnelige farge – selv om man benytter seg av ufarget lasur.

Følg disse enkle rådene og vi er overbevis at du vil få stor glede av dine teakprodukter i mange år fremover.

EUDE
eurodesign.se

EuroDesign Scandinavia AB
Rävebergsvägen 120B, SE-424 67, Angered, Sweden

PT EUDE Indonesia
Jl.Industri Terboyo Timur D-35, Semarang, 50118, Indonesia

sales@eurodesign.se
www.eurodesign.se